

Посвячене
християнське життя

Молитва: поклоніння та хвала

*Але щоб зростали в благодаті й пізнанні
Господа нашого й Спасителя Ісуса Христа.
Йому слава і тепер, і дня вічного! Амінь.
2 Петра 3:18*

4

ПЛВЦ

Зміст

Молитва: поклоніння та хвала	3
Вступ.....	5
I. Близькість з Богом.....	6
II. Визначення поклоніння	9
III. Ключові складові поклоніння	15
IV. Зовнішні вияви у поклонінні.....	20
V. Користь, яку приносить хвала та поклоніння.....	27
Завершення.....	28
Додаток. Божі імена та риси.....	36
Огляд Божих імен у Писанні	36
Божі риси.....	38

Молитва: поклоніння та хвала

Цей урок присвячений темі молитви, хоча нерідко ми про молитву розмірковуємо, виходячи з того, що молитва — це лише прохання. Оскільки молитва є нашим спілкуванням з Богом, ми проведемо швидкий огляд нашого молитовного життя, аби знайти для себе відповідь про те, якими є наші стосунки з Богом. В іншому уроці ми розглядатимемо теми благань та заступництва, але для багатьох із нас заступницька молитва пов'язана з труднощами, невиправданими надіями та засмученням. Причину виникнення цієї проблеми слід шукати у тому, що є у центрі уваги наших молитов. Давайте перевіримо, на чому зосереджена наша увага у молитві, де що відкоригуємо наш підхід до молитви, і вже потому розглянемо радість заступництва.

Цей урок взятий з курсу «Посвячене християнське життя». Інші уроки цього курсу:

- 1) «Мета та процес християнського життя»
Чи знаєте ви що таке мета? Вам важко бути «хорошим» християнином? Дізнайтеся, що хоче зробити Бог у вас і через вас у цьому надзвичайному житті, до якого ми покликані.
- 2) «Сила для духовного життя»
Дізнайтеся про служіння Святого Духа невіруючим та віруючим і три заповіді щодо Святого Духа, які дає Боже Слово.
- 3) «Війна»
Ми перебуваємо в духовній боротьбі з рішучим ворогом. Дізнайтеся про тактику сатани і про те, як бути переможцем.
- 5) «Молитва: прохання та заступництво»
А зараз, зосередившись на Всемогутньому Богові, дізнайтеся про радість заступництва. Сюди включені основні принципи молитви, перешкоди для молитви і важливість спільної молитви.
- 6) «Живе та діяльне — Боже Слово»
Біблія — наш основний засіб спілкування від нашого Небесного Отця і пожива для нашого духовного життя. Дізнайтеся як здобути найбільше користі від цього живого, могутнього джерела.

- 7) «Ходіння вірою»
Фундаментальним принципом життя в Божому Царстві є віра. Дізнайтеся як долати виклики вірі, а також які є етапи пізнання Божої волі у вашому житті.
- 8) «Духовна переміна»
Бог обіцяв, що Він перемінить нас силою Свого Святого Духа так, що ми станемо схожими на Нього. В цьому уроці ми спробуємо дати відповідь на питання: які зміни в нашому характері мають відбутися в результаті ходження з Христом?
- 9) «Розуміння страждань»
Дізнайтеся п'ять цілей страждання і як наша реакція на страждання може збудувати або зруйнувати нас. Ми самі вирішуємо чи страждання приведе нас до озлобленості чи до духовної зрілості.
- 10) «Спільність у родині»
Дізнайтеся як допомогти побудувати спільність у церкві, нашій «родині», як вирішувати конфлікти і як практикувати спілкування, яке прославлятиме Христа і принесе радість в наші серця.
- 11) «Служіння своїм ближнім»
Цей урок вимагатиме від вас перевірки як ви можете служити іншим. Він відкриє вам очі на те, для чого Бог дав вам дари Святого Духа і наскільки важливо для вас служити людям навколо.
- 12) «Використання часу»
Біблія говорить про роботу і як ми маємо використовувати час? Чи знаєте ви свої пріоритети і чи ставите ви цілі, які відображають це? Цей урок допоможе вам правильно використовувати час.
- 13) «Підготовка до відродження»
Існує так багато розмов про відродження, але так мало свідчень цього. Погляньте на історію відроджень і принципи, які ми можемо використати, щоб принести відродження зараз, сюди — в наші життя, в нашу церкву, в Україну.

Вступ

Молитва здається вам неприємною рутиною? Обов'язком, від якого мало радості? Можливо вам здається, що Бог їх навіть не слухає, тому що стільки ваших молитов лишилися без відповіді. Ми надіємося, що цей урок змінить ваше ставлення до молитви, подарує вам нову надію і насолоду молитви. У своєму молитовному житті ми часто нехтуємо заповіддю славити Бога і поклонятися Йому. Але поклоніння має стати пріоритетом наших молитов.

Щоб здобути більше користі від вашої духовної подорожі, виконуючи цей урок, ми рекомендуємо зробити три речі:

- 1) Вивчаючи цей урок, ведіть духовний щоденник. В ньому ви запишете імена людей і потреби, за які ви молитесь, відповіді Бога і місця Біблії, які ви читаете, і чому вчить вас Господь.
- 2) Поставте собі метою щодня проводити тихий час з Богом. Якщо ви лідер, ми закликаємо вас виділити для цього одну годину на день протягом місяця. Однак якщо у вас ще немає регулярного часу спілкування з Богом, почніть з того, щоб кожного дня ставити собі мету — проводити такий час і практикувати це протягом місяця.
- 3) Вчіть напам'ять 4 вірші з Біблії. Ми пропонуємо вам вибрати 4 вірші з 11 розділу Послання до Євреїв — найвідомішого розділу про віру.

В уроці будуть запитання, вправи і завдання, які допоможуть вам взаємодіяти з матеріалом і застосовувати його в житті. Зверніть увагу, що в кінці уроку є відповіді і ви можете перевірити наскільки засвоїли матеріал.

Ми радимо вам завести окремий зошит для виконання вправ. Це буде ваш «зошит роздумів», де ви можете записувати свої відповіді і думки з поданого матеріалу. Записи підкріплюють навчання, тому це чудовий інструмент для особистого зростання.

План уроку

- I. Близькість з Богом
 - A. Любов до Бога
 - B. Пізнання Бога
- II. Визначення поклоніння
 - A. Поклоніння та суміжні поняття
 - B. Повеління щодо поклоніння
- III. Ключові складові поклоніння
 - A. Вгамуйтеся та знайте
 - B. Прославлення та хвала
 - B. Сповідання
 - Г. Подяка
- IV. Зовнішні вияви у поклонінні
 - A. Серце
 - B. Голос
 - B. Тіло
- V. Результати поклоніння

Завершення

Цілі уроку

Закінчивши цей урок, ви повинні вміти:

1. Дати визначення поклоніння та суміжних понять.
2. Пояснити на основі відповідних місць із Писання, «хто», «коли», «де» та «як» має бути залученим у поклоніння.
3. Перерахувати та описати ключові складові поклоніння на основі відповідних місць Писання.
4. Вільно виявляти хвалу і поклоніння своїм серцем, вустами та тілом.
5. Розуміти та вміти перерахувати користь, яку приносить хвала та поклоніння.
6. Включати поклоніння як першорядну складову у свій час тихого спілкування з Богом.

Завдання до уроку

Короткий огляд як працювати з уроком.

1. Перегляньте план уроку та детально ознайомтесь із цілями уроку.
2. Прочитайте визначення ключових термінів.
3. Прочитайте урок, дайте відповіді на питання і виконайте вправи, звертаючись, де вказано, до Біблії та текстів, обов'язкових до прочитання у цьому уроці.
4. Матеріали для читання до цього уроку:
Додаток «Божі імена та риси».
5. Проводьте щодня час тихого спілкування з Богом. Після завершення цього уроку ви маєте застосувати вивчене і включити у свою молитву час поклоніння та хвали або збільшити той час, який ви відводите на цю частину молитви.
6. Оскільки цей урок є частиною курсу, ми хочемо заохотити вас зробити вивчення Писання напам'ять і роздуми над ним частиною вашого духовного життя. Це ніби знаходити золоті зливки кожного дня. Якщо ви вже проходили інші уроки, ми пропонуємо продовжити запам'ятовування Євреїв 11, вивчивши чотири вірші протягом цього уроку.

Визначення ключових термінів (у цьому курсі)

Прославляти — переживати насолоду у Бозі, виявляти глибоку любов до Нього та хвалити за те, ким Він є, за Його характер.

Благословляти — бажати добра, хвалити з особистою прихильністю.

Тішитися — веселитися, радіти, святкувати.

Звеличувати — підносити.

Хвалити — віддавати Богові честь та уславлення, тішитися в Його доброті та благодаті.

Дякувати — висловлювати вдячність за те, що Бог зробив.

Поклонятися — виявляти особисте прославлення, розмірковувати про Бога та виявляти до Нього свою повагу, підтверджуючи це побожним способом життя.

І. Близькість з Богом

Дж. Освальд Сандерс, християнський провідник, що жив у двадцятому столітті в Новій Зеландії, написав книгу «Насолода у близькості з Богом», де він говорив: «І Писання, і досвід вчать нас, що саме ми, а не Бог, визначаємо ступінь нашої близькості з Ним. У кожний

момент ми настільки близькі до Бога, наскільки насправді вирішуємо бути».¹ Ця думка має сколихнути нас, аби ми облишили недбале ставлення до християнського життя. Зараз ми відведемо час на дослідження того, якої саме близькості Бог прагне від нас.

А. Любов до Бога

Питання 1. Яка найбільша заповідь у Біблії?

Прочитайте Повторення Закону 6:4–9. Поміркуємо про сучасне застосування цього уривка.

Питання 2. Як ваша любов до Бога від усього серця може виявлятися у вашому житті та перед вашими родичами і друзями?

Часто ми дивимося на цю заповідь і вважаємо, що вона стосується лише того, що ми робимо для Бога. Усі ми розуміємо, що любов повинна підтверджуватися діями. Однак чи буває так, що дії починають виконуватися самі собою, але вже не виявляють глибокої любові? Ми можемо бути дуже завантажені багатьма християнськими справами: ходити до церкви, співати у хорі, проводити заняття недільної школи, проповідувати, нести дияконське служіння, проводити євангелізаційні заходи. Усе це добрі справи, але чи є вони виявом любові до Того, Хто прагне стосунків з нами?

Прочитайте історію в Луки 10:38–42 і дайте відповідь на питання, що наводяться далі.

Питання 3. Як Марта виявляла свою любов і повагу до Ісуса?

Питання 4. Як Марія виявляла свою любов і повагу до Ісуса?

Питання 5. Хто отримав від Ісуса догану, а хто — похвалу? Чому?

Тут не йдеться про те, що добрі справи — це щось хибне. Головна думка у тому, що ставлення, з яким вони робляться, може бути не зовсім правильним.

¹ Sanders J. O. Enjoing Intimacy with God. — Grand Rapids: Discovery House Publishers, 1980. — P. 14.

Вправа 1

Складіть у своєму зошиті перелік тих справ, які ви робите для Господа та інших людей. Навпроти кожної справи запишіть, з яким ставленням ви її виконуєте. Серед можливих варіантів можуть бути такі:

«пишаюся», «нервую», «відчуваю піднесення і щастя», «хвилююся», «відчуваю спокій», «відчуваю тягар на душі», «радію», «гнічуся».

У вас може бути багато інших варіантів для описання свого ставлення. На вашу думку, як дивиться Ісус на кожну з тих справ, які ви робите?

У Біблії сказано: *«Дорогу життя Ти покажеш мені: радість велика з Тобою, завжди блаженство в правиді Твоїй!»* (Псалом 16:11). Якраз таку велику радість і переживала Марія, коли сиділа біля Ісусових ніг, а Марта у той самий час сердилась та дратувалася, що ніхто їй не допомагав. Марта була виконавцем, а Марія — шукачем.

Питання 6. Прочитайте наступні вірші та запишіть, як особисто вас стосується те, що в них сказано про пошук Господа:

1 Хронік 16:10 _____

1 Хронік 16:11 _____

2 Хронік 7:14 _____

Псалом 24:3–6 _____

Псалом 27:8 _____

Псалом 105:3–4 _____

Осії 5:15 _____

Євреїв 11:6 _____

У цих віршах йдеться про прагнення до спілкування з Богом. У них розкривається бажання не отримати щось від Бога, а наблизитися до Нього, сильніше любити Його, глибше Його пізнавати.

Наше християнське життя має бути постійним пошуком ближчого єднання з Богом та прагненням до глибшої любові до Нього і повнішого пізнання Його любові до нас. Це, однак, потребує часу, а нам часто здається, що його у нас замало. Але чудовою винагородою за час, відданий на досягнення такої мети, буде те, що ми пізнаватимемо Його так, як раніше навіть не уявляли.

Б. Пізнання Бога

Здається майже безглуздом вважати, що ми можемо пізнати Всемогутнього Творця і Володаря всесвіту. Але Бог хоче, щоб ми пізнавали Його у всій Його повноті, бо ж, зрештою, ми створені на Його образ. І саме через наше єднання з Ним, наше прагнення та нашу любов

до Нього ми Його пізнаємо. Нам від цього лише користь. Це стосується і поклоніння — ми ніколи не зможемо по-справжньому поклонятися Богові, якщо не знатимемо, кому ми поклоняємося. Ми ніколи не зможемо по-справжньому любити Його, якщо не знатимемо, кого маємо любити. На таке пізнання та розуміння піде ціле життя, але з кожним новим кроком збільшуватиметься наш подив і благоговіння. Християнин, який шукає святого Бога, природно шукатиме і святого життя. Глибше пізнання Бога впливатиме на ваше життя та здійснюватиме у ньому переміни.

До цього курсу включено додаток, у якому наведено кілька Божих імен та Його рис. Є розлогі переліки та дослідження і Божих імен, і Його рис, але включений додаток — це лише зразок, який може стати вам у пригоді на шляху до поглиблення вашої любові до Бога, пізнання Його та поклоніння Йому. Зараз прочитайте додаток і звертайтеся до нього під час виконання наступної вправи.

Вправа 2

У своєму духовному щоденнику кожен день протягом тижня записуйте одне Боже ім'я або одну Його рису, вказуючи відповідні місця Писання, що підтверджують значення імені або риси. Включіть описання того, як обране ім'я або риса впливає на ваше життя. Якщо ви вирішите скористатися матеріалом, поданим у додатку, то до кожного взятого звідти імені або риси знайдіть щонайменше ще один уривок Писання.

Е. У. Тозер у своїй книзі «Пізнання Святого» писав:

«Низьке уявлення про Бога, яке майже повсюдно спостерігається серед християн, є причиною сотні менших зол навколо нас. З цієї однієї фундаментальної помилки у релігійному мисленні постав цілий новий світогляд християнського життя.

За втратою нами почуття Божої величі прийшла і втрата релігійного благоговіння і свідомості Божої присутності. Ми розгубили дух поклоніння та здатність внутрішньо усамітнюватися для зустрічі з Богом у мовчанні прославлення»².

Ми повинні прагнути до пізнання Бога, якщо бажаємо правильно поклонятися Йому. Унікальність християнства у тому, що ми віримо у Бога, Який любить нас і бажає спілкування з нами. Цим Бог не зводиться до нашого рівня, а радше до Його рівня підносимося ми! Завдяки цьому у поклонінні з'являється інший сенс, якого неможливо знайти у решті релігій. Розглянемо більш детально біблійне розуміння поклоніння.

II. Визначення поклоніння

Поклоніння займає чільне місце у нашій вірі в Христа. В уроці 1 поклоніння стояло першим у переліку того, як ми можемо приносити Богові славу. Що стараннішими та дисциплінованими ми будемо у справі поклоніння, то більшого успіху ми досягнемо у прославленні Бога в інших сферах нашого життя. Проте поклоніння — це не лише справа, яка вимагає дисципліни. Нам потрібно більш ретельно дослідити, що включає в себе біблійне розуміння поклоніння.

А. Поклоніння та суміжні поняття

Ми дамо визначення кількох термінів, пов'язаних із актом поклоніння, та обговоримо їх.

² Tozer A. W. The Knowledge of the Holy. — New York: Harper and Brothers, 1961. — Р. 6.

Поклоніння. У Старому Заповіті найбільш вживаним словом на означення поклоніння є єврейське слово «шаха» (שָׁחָה). Воно означає «схилятися» або «падати ницьма» на вияв по-кори або шанування.

У Новому Заповіті на означення поклоніння найчастіше вживається грецьке слово «проску-нео» (προσκυνέω). Якщо виходити зі складу слова («прос» означає по-грецьки «до», «вперед», а «кунео» — «цілувати»), то воно означає цілування руки володаря або землі перед ним.

Самі ці слова не дають нам повного уявлення про біблійне поклоніння, яким пронизане усе Писання, проте вони вказують на те, з яким ставленням воно відбувається.

Питання 7. Які асоціації викликають у вас ці слова?

Одним із надзвичайно важливих уривків Писання на тему поклоніння є Івана 4:23–24, де Христос говорить про «правдивих богомільців».

«Але наступає година, і тепер вона є, коли богомільці правдиві вклоняться будуть Отцеві в душі та в правді, бо Отець собі прагне таких богомільців. Бог є Дух, і ті, що Йому вклоняються, повинні в душі та в правді вклонятись».

Тут є два моменти. Ми маємо поклонятися «в правді», тобто відповідно до істини Божого Слова та до Його об'явлення. Ми маємо бачити Бога та Ісуса Христа так, як нам об'явлено в правді. Нам не потрібні людські думки про Бога (оскільки тоді насправді це не Бог, а хибне божество) — нам потрібна Божа істина, яку Він відкрив про Себе.

Крім того, ми маємо поклонятися «в душі». Наші серця мають бути налаштовані на те, що лежить на Божому серці. Інакше ми залишимося порожніми, а Бог не отримає ніякої слави. Це дуже чітка вказівка Христа на те, чого Бог бажає від нас у поклонінні. Він прийшов виконати Старий Заповіт і вже від початку Свого служіння вказав на те, що жертвоприношення і ритуали у храмі будуть замінені тим, що Святий Дух житиме у кожній віруючій людині. Кожен ритуал, кожен обряд, кожна жертва — усе те, що ми вважаємо поклонінням, — слід оцінювати за цим мірилом духа та правди.

Вправа 3

Прочитайте Филип'ян 3:3. Що означає у цьому вірші служити Богові духом? Яким чином ви можете стати більш чутливими до Духа у своєму служінні Богові? У чому вам доводиться протистояти своєму «тілу», аби поклонятися та служити Богові «духом»? Дайте відповідь на ці питання у своєму зошиті.

Поклоніння є набагато глибше за людські емоції. Поклоніння — це відповідь Божого Духа в нас тому самому Духові в Ньому.

Метою поклоніння є не здобуття Божої прихильності, бо у цьому немає потреби, і не примирення, яке здійснилося один раз, і навіть не «служіння» Богові, «Який не вимагає служіння рук людських» (Дії 17:25), а ніжне намагання віддати неоплатний борг любові, вияв посвяти відданого серця, принесення «у жертву плода своїх уст» (Осії 14:3)³.

³ Worship // International Standard Bible Encyclopedia. — Режим доступу: <http://www.internationalstandartbible.com/w/worship.html> (дата звернення: 09.02.2009).

У цьому курсі ми послуговуватимемося таким визначенням поклоніння:

Поклоніння — це спрямований до Бога акт особистого прославлення, розмірковування та поваги.

У Біблії є чимало слів, якими передається поняття поклоніння. Особливо багата ними Книга Псалмів, яка є безцінним джерелом для нашого власного поклоніння. Зараз ми розглянемо кілька таких термінів.

Звеличувати. Підносити. У Псалмі 99:5 та 9 слова «вклонятися» та «звеличувати» доповнюють одне одного. Звеличувати Господа означає підносити Його, а вклонятися Йому — це перебувати біля Його ніг. Це правдивий образ нашого положення перед Богом під час поклоніння.

Вправа 4

Перегляньте наведені вірші, у яких вжито слово «звеличувати», «величати» або «підносити»: Псалми 18:47; 21:13; 34:4; 46:11; 57:6, 11; 108:6; 118:28; 145:1 і Ісаї 25:1. Яким чином ви можете підносити Бога чи Його ім'я? Як це може допомогти вам у поклонінні Йому?

Хвалити. Віддавати Богові честь та ушавлення; тішитися в Його доброті та благодаті. У Старому та Новому Заповітах вжито різні слова, які перекладаються як «хвалити». Книга Псалмів по-єврейськи називається «Тегілім» (תהילים), що буквально перекладається як «Книга хвали». Далі у цьому уроці, вказуючи на ті чи інші сторони поклоніння, ми наводитимемо багато посилань на вірші, де йдеться про хвалу, тому зараз не будемо зупинятися на цьому детально.

Благословляти. Бажати добра, хвалити з особистою прихильністю. Ми рідко думаємо про те, щоб благословляти Бога, зазвичай це Його ми вважаємо Благословителем. Проте «благословляти» — це ще один синонім до слів «поклонятися» або «хвалити», до того ж він вживається на означення дуже особистого поклоніння. Якщо думка про те, що Бога можна благословляти, здається вам дещо дивною, то подумайте про тих, хто Бога проклинає. А ми говоримо про пряму протилежність, про антонім!

Прочитайте Псалом 145, а потім поданий нижче коментар до перших двох віршів. Автором коментаря є відомий британський проповідник дев'ятнадцятого століття Чарльз Сперджен:

«...благословлятиму Ймення Твоє повік-віку!» Давид постановив собі, що його хвала здійснюватиметься аж до благословення, що вона обдуманно спрямовуватиметься на Боже ім'я та Його характер і що звучатиме завжди, без кінця. Він вживає слово «благословляти» не лише для того, щоб урізноманітнити звучання псалма, але й для поглиблення змісту. Благословляти Бога означає хвалити Його з особистою прихильністю до Нього, бажати Йому добра, і у міру здобуття досвіду та зростання у благодаті нам це робити все легше й легше. Давид виголошує, що він буде підносити усяку хвалу в усіх сферах буття. Він вказує і на тривалість — «повік», тобто без кінця; але, додавши туди слово «віку», він взагалі відкидає навіть можливість припинення хвали. Наша хвала Богові має бути настільки ж вічною, наскільки вічним є й Сам Бог, Якого ми хвалимо.

«Я кожного дня Тебе благословлятиму». Яким би не був мій день, мої обставини та мій стан, я й далі славитиму Бога. Якщо ми уважно придивимось, то у кожному дні побачимо безліч причин благословляти Господа. Усе, що цьому дню передувало, усе, що у цей день трапилося, усе, що по цьому дню відбуватиметься, має

спрямовувати нас щодня цілий рік звеличувати нашого Бога. Наша любов до Бога — це не щось таке, що трапляється лише на свята — для святих усі дні святі. Давид тут підходить ще ближче до Бога, ніж тоді, коли каже: «...благословлятиму Ймення Твоє», — тут він виголошує: «Тебе благословлятиму». Це серцевина та ядро істинної посвяти — захоплення не лише Господніми словами та ділами, але й Ним Самим. Без розуміння того, яким є Бог, без усвідомлення Його особистих рис хвала є майже неможливою, бо абстракцію підносити неможливо. «...хвалитиму Ймення Твоє по вік-віку!» Він сказав, що буде благословляти Боже ім'я, а тепер обіцяє хвалити його. Він буде підносити Господа усіма можливими способами. Вічне поклоніння буде з варіаціями, воно ніколи не зробиться монотонним. У небесній арфі не одна лише струна; всі її струни будуть налаштовані на єдину хвалу. Зауважте, що у цих віршах він чотири рази вживає дієслова у формі першої особи: «буду величати», двічі «благословлятиму» та «хвалитиму». Хвала не може підноситися за чийогось посередництва — у ній має брати участь сама людина, бо інакше це порожній звук⁴.

Питання 8. За словами Сперджена, яка особлива риса вирізняє благословення з-поміж інших аспектів поклоніння?

Питання 9. Що Сперджен називає серцевиною істинної посвяти?

Вправа 5

Прочитайте Псалом 103:1–2. У цих віршах наведено кілька можливостей для того, щоб благословляти Господа. Які з них можуть стати для нас темою постійних розмов з іншими людьми? Вкажіть щонайменше чотири добродійства від Господа, за які ви можете благословляти Його і на основі яких можете у майбутньому будувати розмови з іншими людьми.

Дякувати. Висловлювати вдячність за те, що Бог зробив. При подяці головна увага зосереджена на Божих діях у нашому житті та в навколишньому світі. Сюди входять щоденні Божі благословення, які ми нерідко сприймаємо як належне, а також Його відповіді на молитву. Це важлива частина поклоніння. Оглядаючись на отримані благословення та дякуючи за них Богові, ми приносимо Йому славу та честь і, крім того, знаходимо підбадьорення для своїх сердець.

Тішитися. Веселитися, радіти, святкувати. Це слово неодноразово вживається у Біблії. Найчастіше воно пов'язане зі святами, які Бог встановив для єврейського народу.

Звернімося до однієї з оповідей про святкування «перед Божим лицем». Прочитайте 1 Хронік 13:6–8.

Питання 10. З чого видно, що Давид та весь Ізраїль поклонялися Богові з піднесенням та завзяттям (див. вірші 8 і 15:28–29)?

⁴ Spurgeon C. H. The Treasury of David. — Grand Rapids, 1976. — P. 666.

Бог дійсно встановив часи втіхи та святкування. Вони були призначені для радості та поклоніння.

Питання 11. Як би ви описали ступінь своєї втіхи від поклоніння Богові? Чи бувало у вашому житті так, що поклоніння для вас було святом?

Б. Повеління щодо поклоніння

Наша мета — стати богомільцями, які поклоняються Богові. Зараз ми дослідимо біблійні заповіді на цю тему, прийнявши за ключовий вірш Псалом 113:3: «Від сходу сонця аж до заходу його прославляйте Господнє ім'я!»

Скрізь у Біблії хвала представлена як обов'язок, але не меншою мірою і як природний порив та щира радість. Невиконання цього обов'язку — це утримання належної Богові слави (Псалом 50:23; Римлян 1:20 і далі); це закривання очей на ознаки Його присутності (Ісаї 40:26 і далі), забування про Його милості (Повторення Закону 6:12) та невдячність за Його добрість (Луки 6:35). Аби не впадати у ці гріхи, а віддавати Богові належну славу, честь та вдячність, ми маємо завзято плекати у собі дух хвали та навичку до її піднесення⁵.

Питання 12. Перегляньте уривки з Біблії, наведені у цитаті вище, та підсумуйте кожен із них.

- а) Псалом 50:23 _____
- б) Римлян 1:20–22 _____
- в) Ісаї 40:26 _____
- г) Повторення Закону 6:12 _____
- д) Луки 6:35 _____

У Писанні нам заповідано поклонятися Богові, і, як ми побачили, ми не маємо виправдань, якщо цього не робимо. Біблія не наводить жодних умов, за яких можна було б змінити заповідь поклоніння. Читаючи Псалом 99, ми наповнюємося благоговінням перед тим, який величний наш Господь. У Псалмі двічі сказано: «Звеличуйте Господа, нашого Бога, і вклоняйтесь» (вірші 5 та 9). Чому? Просто тому, що Бог святий.

Вправа 6

Прочитайте Псалом 29:1–2. Передайте сенс цих заповідей своїми словами. Відповідь має бути розгорнутою. Назвіть способи, як ви можете віддавати Господу славу як богомолець, який поклоняється Йому; як свідок; як слуга. На вашу думку, що означають у Біблії слова «препишна святиня»?

⁵ International Standard Bible Encyclopedia. — Режим доступу: <http://www.internationalstandartbible.com/P/praise.html> (дата звернення: 09.02.2009).

Продовжуючи розглядати заповіді щодо поклоніння Богові та піднесення хвали Йому, ми відповімо на питання «Хто?», «Де?», «Коли?» і «Як?».

Спершу розглянемо питання «Хто?» Прочитайте Псалом 150.

Питання 13. Кому заповідано хвалити Бога? Як саме мають хвалити Бога ті, кому це наказано? Чи охоплює ця заповідь пасторів і дияконів? Членів церкви? Молодь? Дітей?

Бачимо, що заповідь поклонятися Богові не передбачає винятків. Розглянемо тепер питання «Коли?»

Питання 14. Прочитайте Псалом 34:2–4.

а) Як часто ми маємо хвалити та благословляти Господа?

б) На основі цих віршів складіть розгорнуте описання того, яким було Давидове поклоніння.

в) Що це все означає для вас? Як таке розуміння може вплинути на те, як поклоняєтесь Богові ви самі?

Поклонявся Господу не лише Давид — у Новому Заповіті ми постійно бачимо повеління поклонятися Богові. У Посланні Євреїв 13:15 автор наголошує: *«Отож, завжди приносьмо Богові жертву хвали, цебто плід уст, що Ім'я Його славлять»*. Зауважте, що тут сказано про жертву хвали. Це означає, що в основі лежать не емоції, — хвала повинна приноситися Богові завжди, тому що Він гідний хвали, а не лише тоді, коли нам так хочеться чи коли Він у чомусь нас благословив. Бога легко хвалити в радості, але коли нас щось гнітить, коли нас обсідають клопоти, тоді виконання цього повеління буде для нас особливою «жертвою». Ми маємо виробити таку навичку.

Якщо ми зрозуміємо, *коли* треба поклонятися Богові та хвалити Його, то нам буде доволі легко відповісти на питання «Де?» Нерідко ми пов'язуємо поклоніння з будівлею, з «місцем поклоніння». Ми навіть з радістю визнаємо, що нам потрібно поклонятися Богові та хвалити Його у себе вдома, можливо, коли ми наодинці. Але якщо нам треба постійно хвалити Бога, то Божою святиною, Його храмом стає цілий світ, ми не обмежені певним місцем.

Вправа 7

Оцініть свої навички хваління. Як часто ви хвалите Бога? Як часто ви приносите Йому «жертву хвали»? Чи є у вас вироблена навичка хвалити Господа? Як би ви могли почати практикувати постійне хваління? Запишіть свої думки в зошит і будьте готові обговорити їх на зустрічі групи.

Тепер ми звернемося до питання «Як?» щодо хвали.

Прочитайте Псалом 95:1–8.

Питання 15. Що нам сказано робити (вірш 6)?

Питання 16. Випишіть три фрази із Псалма 95:7 і до кожної зазначте, яка думка, що стоїть за цими словами, буде поштовхом до поклоніння.

Питання 17. Чого можна уникнути завдяки такому поклонінню (вірш 8)?

Ми продовжимо обговорення відповіді на питання «Як?» щодо поклоніння у наступному розділі. Наш досвід поклоніння має включати в себе кілька основних складових.

III. Ключові складові поклоніння

Розглядаючи ці складові поклоніння, важливо розуміти, що вони не обов'язково трапляються у зазначеній тут послідовності та не завжди бувають представлені усі.

A. Вгамуйтеся та знайте

Однією із перешкод є заклопотаність. У самій серцевині цієї перешкоди лежить брак самодисципліни. Під час молитви людина розмірковує про події, що сталися протягом тижня, а не входить у самовіддане поклоніння. Уміння примусити свої думки зосередитися на Ісусі — це та рідкісна перлина, яку ми можемо принести Господу. У двадцять першому столітті наше життя наскрізь пронизане шумом, на нас тисне шквал інформації, а це знижує нашу здатність зосереджуватися. Усе навколо безупинно вимагає від нас часу та сил. Ми повинні долати ці тенденції та змушувати себе до тиші й спокою. З часом нам буде легше входити у спокій перед Господом та перебувати у ньому.

Можливо, вам здається дивним, що спокій та тишу можна вважати за частину поклоніння. Але якщо ми зосереджуємо свою увагу на Бозі, тоді входження і перебування у спокої стає розумовою та емоційною вправою, котра допомагає нам просто насолоджуватися перебуванням у Божій присутності.

Питання 18. Прочитайте Псалом 131:2. Яка у цьому вірші наводиться аналогія, коли йдеться про заспокоєння?

Це час для того, щоб відкласти усі клопоти цього світу та тихо увійти у Господню присутність, з радістю поглянути на Нього, насолоджуватися тим, Ким Він є, та всією своєю істотою вбирати у себе Його присутність. Це час, коли Господь має стати розкішшю людини (Псалом 37:4). Це час для поглиблення близькості з Христом та принесення Йому своєї любові. Це час для розмірковування про Нього, час для пізнання Його.

Прочитайте Псалом 16.

Питання 19. Яка думка міститься у словах одинадцятого вірша «радість велика з Тобою» (або «повнота радощів» у пер. о. І. Хоменка)?

Прочитайте Псалом 37:7; 46:11; 62:2; 130:5–6. Чи ставало очікування Господа, уповання на Нього та насолода Його присутністю частиною вашого часу тихого спілкування? Давид каже: «Тільки від Бога чекай у мовчанні, о душе моя» (Псалом 62:2).

Жодне красномовство у світі не має навіть і половини того сенсу, яким сповнене терпеливе мовчання Божої дитини. Це визначна праця благодаті — так приборкати волю та втихомирити почуття людини, щоб її розум відкрився Господу, як море вітрові, щоб зворушувався від кожного подиху Його вуст, але був вільний від усякої внутрішньої, самочинної емоції та від усякої іншої сили, яка могла б рухати ним, окрім Божої волі⁶.

Вправа 8

Працуйте над упованням на Господа у мовчанні. Проведіть зараз 10 хвилин у тиші перед Господом. Перед тим як взятися до виконання вправи, ви можете прочитати подані нижче поради. Запишіть, яку користь вам дало виконання цієї вправи. Чи важко було примушувати свій розум до дисципліни? Що вас відволікало? Чи вдалося вам не відволікатися? Яким чином? Будьте готові розповісти про це, коли зустрінетеся на групі.

Поради

Кілька порад щодо того, як «вгамуватися».

- Знайдіть собі тихе місце, де вас не будуть переривати або відволікати. При потребі попросіть членів своєї сім'ї не відволікати вас протягом цього часу.
- Почніть розважати про одне з імен Бога або про одну з Божих рис. Нехай це розважання заповнить ваші думки, аби витіснити все інше.
- Біля вас має бути аркуш паперу та ручка. Якщо вам згадалась якась справа, котру ви маєте зробити, не відволікайтесь на неї, швиденько її занотуйте та знову звертайте свої думки до Бога.

⁶ Spurgeon C. H. The Treasury of David. — Grand Rapids, 1976. — P. 270.

- Не потрібно активно молитися або хвалити Бога. Дослухайтеся до того, що Бог хоче сказати вам про Себе. Усю свою увагу зверніть на Нього.
- Уявіть себе дитиною, яка притислася до люблячого тата.
- Не переймайтеся тим, щоб зробити усе «як годиться». Просто насолоджуйтеся тишею перебування з Богом.

Б. Прославлення та хвала

Тепер ми перейдемо до більш активної частини поклоніння — до прославлення та хваління Бога. Говорячи про поклоніння, ми ще не розглядали термін «прославлення», яке є вершиною поклоніння. Таке прославлення ще називають обожнюванням, захопленням, адорацією. Прославляти означає переживати насолоду у Бозі, виявляти глибоку любов до Нього та хвалити за те, ким Він є, за Його характер.

У Писанні є багато прикладів молитов, які починаються з хвали. Нерідко ці молитви підносились у часи крайньої нужди. З Петром та Іваном стався випадок, коли їх привели до юдейських старшин та заборонили говорити про ім'я Ісуса. Коли апостоли повернулися та розповіли про це іншим християнам, вони усі молилися.

Прочитайте Дії 4:24–30 і дайте відповідь на подані нижче питання.

Питання 20. На що звернена особлива увага у перших п'яти віршах цієї молитви?

Питання 21. Яке прохання вони підносять на завершення своєї молитви?

Напевно, багато хто з нас звертав би увагу на інше та підносив би інші прохання. Дуже часто ми, стикаючись з труднощами, найперше молимося про те, щоб визволитися від проблем. Нерідко буває й так, що наші молитви лише про це і більше ні про що. А тут ми бачимо, як ці Божі мужі підносили Боже ім'я, визнавали Його силу та міць, а потім просили мужності та сміливості для виконання доручення, яке вони отримали у Його Царстві.

Розглянемо інший приклад молитви у часи скорботи. У Єремії 32 йдеться про те, як пророк Єремія переживав страшне лихо. Він був ув'язнений за свої пророцтва, які нікому не подобалися, а ворог ось-ось мав захопити Єрусалим та забрати всіх у полон. І тут Бог каже Єремії купити землю на знак того, що Він поверне народ до свого краю. Після цього Єремія молиться до Бога: він починає з хваління, а потім переходить до переліку усіх Божих діл. У Бога він **НІЧОГО НЕ ПРОСИТЬ**. У розмові з Богом пророк налаштував своє серце на Нього, а тому зміг прийти до більш чіткого розуміння Самого Господа та до прийняття того, що Бог робить, навіть якщо ці справи були руйнівними.

Прославлення та хвала поглиблюють у нас відчуття близькості. Ми приходимо у Божу присутність. Наша хвала задає тон для тісного зв'язку зі Всемогутнім Богом. У Псалмі 22:4 сказано, що Він пробуває на хвалах Свого народу. Ми по-особливому прикликаємо Його присутність, коли хвалимо Його.

Поради

- Якщо вам важко прославляти Бога, ви можете вдаватися до Псалмів, щоб ваші молитви ставали їхнім відлунням, зверненням до Бога. Крім того, можна використовувати й інші уривки Писання: Римлян 11:33–36; Филип'ян 2:5–11; Об'явлення 4 та 5; уривки з

Ісаї, наприклад, розділ 53. Дозвольте Божому Слову дати вам потрібні слова хвали, які ви зможете виголошувати Богові.

- Складіть перелік біблійних імен і фраз, які вживаються на означення Бога Отця, Ісуса і Святого Духа. Ними ви зможете послуговуватися під час хваління Бога.
- Виберіть якийсь гімн чи пісню прославлення і співайте Богові.

В. Сповідання

Можливо, вас здивує те, що в уроці на тему поклоніння говориться про сповідання. Однак по-справжньому поклонятися Богові ми можемо лише завдяки смиренню. Проводячи час у Його присутності, ви почнете бачити свої недоліки у новому світлі. Ми знаємо, що всі ми «позбавлені Божої слави» і що нам потрібно постійно порівнювати своє життя зі Світлом.

Прочитайте 2 Коринтян 12:20–21. Церква у Коринті однозначно мала проблеми. Павло називає кілька речей, які, як він боявся, могли виявлятися серед віруючих тієї церкви. У цьому уривку окреслено вісім речей, неприємних Богові.

Питання 22. Перерахуйте їх.

Крім того, він був стурбований тим, що вони могли й далі триматися нечистоти, розпустити та хтивості зі свого дохристиянського минулого. Цей перелік є лише одним із можливих, але за ним ми можемо дослідити своє серце і прийти зі сповіданням до Бога.

Питання 23. Чи можемо ми щиро поклонятися Богові та у той самий час допускати явну присутність гріха у своєму житті? Чому?

Назвіть приклади потенційних проблем, які нам потрібно пильно відстежувати у нашому прагненні до біблійного способу життя, в основі якого лежатиме поклоніння. Ви можете згадати, наприклад, про непростення, скарги, недбалість щодо десятини, життя без молитви, неконтрольовані нездорові думки. Якщо ми маємо поклонятися Богові «в правді» (Івана 4:24), то нам треба давати істині можливість проникати вглиб та викривати гріх, який так легко знаходить шлях до наших сердець.

Бог хоче, щоб ми були переміненими. Римлян 12:1–2 — це, по суті, заклик до поклоніння.

Питання 24. Прочитайте ці вірші та дайте відповідь на подані нижче питання.

а) Що нам сказано віддати? _____

б) Чому для цього бажаною є особиста чистота? (1 Коринтян 6:19–20)

в) Що означає «стосуватися до віку цього»?

г) Яким чином поклоніння може здійснити в нас перемену? (2 Коринтян 3:17–18)

На завершення цієї частини нашого обговорення прочитайте Якова 4:8–10 та дайте відповіді на подані нижче питання.

Питання 25. Хто, відповідно до цих віршів, починає процес поклоніння?

Питання 26. Яка підготовка необхідна, перш ніж нас підійме Господь?

Чудовий приклад цього ми бачимо у Псалмі 51, коли був викритий Давидів гріх перелюбства. Давид точно знав, що було Богові найбільш до вподоби у його поклонінні.

Питання 27. Яка жертва люба Богові відповідно до Псалма 51:18–19?

Крім того, зауважте, що Давид, прагнучи отримати прощення, також сподівався на те, що до нього повернеться радість і він зможе знову вихвалити Бога. Він хотів повернутися до стосунків поклоніння.

Поради

На додачу до того, що ми щойно розглянули, подаємо тут короткий перелік для «духовної ревізії», за яким ви час від часу можете перевіряти свій стан.

Духовна ревізія	
Ваші слова	Чи говорили ви про когось зле, критикували або вживали різкі слова?
Ваше ставлення	У вас є дух скарги, буркотливості, всезнайства?
Ваші думки	Чи плачете ви жадібність, сумніви, страхи, гіркоту, гнів, хтивість?
Ваші дії	Чи порушували ви Божі закони, чи переступали заборони?

Г. Подяка

Ми будемо чітко розмежовувати молитви хвали та молитви подяки. У хвалі головна увага зосереджена на тому, Ким є Бог, а у вдячності — на тому, що Він зробив для нас. У Біблії поняття «хвала» та «подяка» іноді можуть взаємозамінюватися, однак ми їх розмежовуємо, аби мати можливість краще зосередитися на різних сторонах молитви.

Прославлення витікає з більш глибокого рівня близькості, ніж подяка. Що приємніше почути у шлюбі: «Серце моє, я так тебе кохаю!» чи «Дякую, що виніс сміття»? Утім вдячність є надзвичайно важливою, оскільки без неї з нашого поля зору дуже швидко зникає головне, а у молитві зникає прославлення. Свіже відчуття вдячності за вчинене для нас неможливо насправді відділити від любові до нашого любого Господа. Подяка лише посилює цю любов.

Заповідь дякувати повторюється неодноразово і супроводжується безліччю прикладів. І тут знову Книга Псалмів є для нас головним джерелом натхнення.

Вправа 9

Перегляньте Книгу Псалмів та складіть перелік, який міститиме щонайменше чотири вірші із повелінням дякувати та ще чотири вірші з прикладами подяки.

Одним із особливих біблійних повелінь є текст, записаний у 1 Солунян 5:18. Після слів «безперестанку молитесь» там сказано: «Подяку складайте за все, бо така Божа воля про вас у Христі Ісусі». Ця вимога є дуже подібною до повеління постійно хвалити Бога. Напевно, підносити такі молитви чи не найважче, але вони приносять чи не найбільші благословення. Здатність дякувати Богові навіть серед найважчих обставин є виголошенням нашої віри у Бога, Який перевищує наше розуміння, але при цьому любить нас і завжди контролює все.

Подяка Богові приносить велику користь, проте з-поміж усього іншого можна виділити такі два моменти:

1. У вдячній людині зникає гордість, замінюючись смиренням. Дякуючи, ми визнаємо, що справу зробили не ми, і віддаємо належну честь та визнання Тому, Кому вони належать по праву.
2. Коли ми дякуємо Богові за вчинене Ним, тоді нам стає легше молитися за більше, оскільки в нас зростає віра та відвага.

Поради

- Записуйте відповіді на молитви, регулярно проглядайте їх та додавайте нові записи.
- Розповідайте іншим людям, як Бог відповідає на молитви. Таке згадування та переказування надихає інших людей, а вам дає змогу заново відчути Божу відповідь.
- Далі подається короткий перелік того, за що потрібно дякувати Богові:
Задоволення щоденних потреб — здоров'я, їжа, можливість працювати, сім'я, друзі.
Чудеса вашого тіла — зір, слух, дотик, нюх.
Творіння — квіти, дерева, трава, небо тощо.
Благословення та добродійства — усе, що у вас є.
Невдачі та прикраси — усе те, що пішло не так.

IV. Зовнішні вияви у поклонінні

Зараз ми перейдемо до розмови про те, як поклоніння виявляється назовні. Ми говоритимемо і про прилюдні, і про приватні вияви. Нас безпосередньо цікавлять біблійні принципи щодо цієї сфери. На те, як ми виявляємо своє поклоніння, має неабиякий вплив наше оточення, наша культура, а тому ми зобов'язані дослідити це питання у світлі Писання, не оглядаючись при цьому на думку інших людей про нас.

А. Серце

Істинне поклоніння завжди буде виходити з серця. Анна, побачивши Господню відповідь на її давнє бажання, молилася: «Звеселилося Господом серце моє» (1 Самуїлова 2:1). Для нас єдиний спосіб поклонятися по-справжньому — це поклонятися від повного серця. Ми не поклоняємося, якщо у поклонінні не залучене наше серце, — тоді це лише виконання формальності. Нам потрібно регулярно переглядати свою життєву позицію та стан свого серця. Ми вже говорили про сповідання. Якщо ми можемо стати перед Богом з чистим серцем, то зможемо поклонятися Йому в душі та в правді. Чистота серця включає у себе як очищення від гріха, так і подальший поступ у слухняності. Є люди, які голосно і запально вихваляють Бога на людях, але своїм повсякденним життям майже не виявляють того, що вони поклоняються Богові, Який бажає, щоб їхня любов виявлялась у послуху.

Крім того, ми бачили, що Писання заохочує нас постійно хвалити Бога та дякувати Йому. Цілком очевидно, що ми не можемо цього робити словесно, а тому ми бачимо нагадування про те, як важливо залучати серце та дбати про правильне сердечне ставлення. У Колосян 4:2 нам сказано: «*Будьте тривалі в молитві, і пильнуйте з подякою в ній*». Цей урок ми почали віршем «Люби Господа Бога свого всім серцем своїм...». Ми постійно повинні звертати до Нього свої серця. Вдячність у нашому серці є однією із ключових ознак, за якими можна перевірити, чи є наше покоління дійсно сердечним.

Питання 28. Як часто псалмспівець хвалить Бога у Псалмі 119:164?

Він навіть каже у вірші 62 того ж самого псалма, що встає опівночі, аби Богові скласти подяку. Для цього потрібне належне ставлення у серці, а таке ставлення повинне постійно розвиватися тренуванням. Таке поклоніння може впливати лише з серця, яке переповняється Богом. У Псалмі 33:21 сказано: «*Ним радується наше серце*». Чому так? «*Бо на Ймення святеє Його ми надію кладемо*».

Вправа 10

Подумайте про те, який стан серця, яка сердечна настроєність сприяє поклонінню. Складіть перелік тих станів, які заважають людям поклонятися Богові. Потім перерахуйте ті стани, які сприяють поклонінню. Де можливо, вкажіть місця Писання, які підтверджують вашу відповідь. У своєму зошиті напишіть кілька абзаців на цю тему та будьте готові обговорити записане зі своєю групою.

Тепер ми перейдемо до розгляду фізичних способів виявляти хвалу та поклоніння. Цікаво, що навіть тоді, коли наше серце налаштоване неправильно, ми можемо виявляти слухняність Богові у якомусь ділі, і наше серце нерідко почне почуватися відповідно до того, що ми робимо. А це значить, що ми можемо перемінюватися завдяки практичному застосуванню істин.

Б. Голос

Цілком очевидно, що ми маємо використовувати свій голос для поклоніння та піднесення хвали Богові, але часто ми цього не робимо. А коли хвалимо Господа голосом, може виявитися, що ми винні у тому, у чому Бог звинуватив ізраїльтян в Ісаї 29:13.

Питання 29. У чому були винні ізраїльтяни?

Є велика ймовірність, що таке може статися під час нашого привселюдного поклоніння, а не під час приватного усамітнення з Богом, коли нас ніхто не бачить. Отже, вважаючи на цю небезпеку, будемо залучати до хваління і свої серця, і свої уста.

1. Промовляння

У Псалмі 145 розглянуті ледь не всі сторони словесної хвали.

Питання 30. Скільки слів, якими описується словесна хвала, ви можете знайти у віршах 1-21? Запишіть їх.

Нерідко буває так, що ми хвалимо Бога мовчки і не відчуваємо жодної потреби піднести до Нього свій голос та хвалити Його словами. Однак у висловленні хвали та у словесному поклонінні Богові навіть під час приватної молитви є своя користь. По-перше, коли ми вголос звертаємося до Бога, нам легше зосередитися і не блукати ніде подумки. Ми весь час нагадуємо собі про те, що ми робимо. По-друге, якщо ми словами виявляємо свою хвалу та подяку Богові, наша вдячність та хваління стають конкретними, і тоді у нас з'являється зразок, за яким ми можемо розповідати про Бога іншим людям. У Біблії є численні заклики до того, щоб ми звіщали Божу хвалу перед іншими. Дуже важливо, щоб ми почали це робити, коли ми молимося на самоті, щоб уміти потім звіщати своїм родичам та друзям, далі — у щирому оточенні своєї місцевої церкви, а потім, якщо випаде така нагода, — і світові.

Питання 31. Прочитайте Псалом 63:4. Що спонукає до хвали? Що у цьому вірші вказує на те, що хвала має бути словесною?

Ми повинні прославити Бога своїми голосами. Навіть наші щоденні розмови можуть бути спрямовані на вшанування Господа за Його справи у нашому житті. Якщо у хвалінні ми свідчимо про Господа і про Його благословення, які Він посилав упродовж тижня, то цим ми поглиблюємо своє розуміння, оскільки наш досвід підтверджує істинність нашої віри.

2. Викликування, вигуки

У наш час поклоніння супроводжується вигуками доволі рідко, хоча й у біблійні часи це траплялося не часто. Проте бувають ситуації, коли викликування — це чудовий вихід для почуття хвали, коли Божі діти виявлять свою радість, бачачи вірність Господа.

Питання 32. Прочитайте Псалом 47:2–3. Зазвичай вигук є довільною реакцією на якусь дію, подію або звістку. Що маємо у цьому випадку (вірш 2)?

Питання 33. Прочитайте Псалом 81:2. Які підстави для такого повеління наводяться далі у цьому псалмі?

Вправа 11

Прочитайте Псалом 66:1–4. Перерахуйте повеління, подані у цих віршах. Чи ви коли-небудь викликували (у буквальному розумінні) хвалу Богові? Якщо так, то за яких обставин? Що ви тоді почували?

Можливо, вигуки та викликування не є для вас звичайним способом виявляти своє піднесення чи захоплення, але джерелом таких проявів є природний прорив почуттів, що ми нерідко можемо спостерігати на спортивних змаганнях. Ми добре знаємо, що вболівання виявляється у формі вигуків. Коли Бог показує Свою міць, тоді вигук «Алілуя!» є, безумовно, цілком доречним. Коли Бог чинить для нас щось величне, більшість із нас від радісного піднесення встає! Бог — наша сила. Він покриває наші слабкості та дає нам сили для досягнення успіху. Розуміння того, що Він робить для нас, повинно викликати в нас сильні почуття. Вигукування Господу та радісне покликування тоді якраз на часі! Але навіть якщо ви ніколи не викликаєте з радістю, не бійтеся почуттів радості та піднесення, які наповняють вас, коли ви поклоняєтеся Богові Творцю. Знайдіть спосіб виявляти свою радість, бо Богові це любо.

3. Спів

Псалом 100 починається піснею хвали, що має вічну цінність:

*Уся земле, покликуйте Господу!
Служіть Господеві із радістю,
перед обличчя Його підійдіть до співом!*

Кожна з цих фраз — це потужні та актуальні слова, що лежать в основі нашого розуміння проявів поклоніння.

Перша фраза звернена до всіх без винятку. «*Покликуйте Господу!*» Ми щойно розглянули тему викликування, але головна особливість цих слів у тому, що вони звернені до всіх. Тут говориться не про приголомшливу майстерність, а про піднесення, запал, ентузіазм — про вершину радості. Бог бажає, щоб у прославленні брали участь усі, вся земля, — і ви також.

Друга фраза — «*служіть Господеві із радістю*» — поглиблює тему захоплення. Радість заразива, вона поширюється, як лісова пожежа, і сприяє здійсненню перемін у людях.

Третя фраза — «*перед обличчя Його підійдіть до співом*». Це кульмінація радості перед Господом. Це лише одне з багатьох місць у Книзі Псалмів, де нам дається повеління співати, причому дається воно або у контексті радості, або з безпосереднім закликом до неї.

Вправа 12

Порівняйте Псалом 100 з іншими заповідями, що зобов'язують нас співати, які містяться деінде у Книзі Псалмів (30:5; 33:1–3; 95:1; 98:1; 147:7), та зауважте на особливі повеління, що супроводжують заклик до співу. Запишіть ці повеління у своєму зошиті, а потім в одному або двох реченнях порівняйте їх. Після цього дайте відповідь на подані нижче питання.

Беручи до уваги ці заклики, який внутрішній стан ми маємо розвивати у собі, коли приходимо до Господа з піснею, і чого ми маємо сподіватися, коли так робимо? Як ви думаєте, чому псалмоспівець закликає нас співати нову пісню?

Музика з Господнім помазанням може піднімати дух, відвертати злі думки, руйнувати злі пута і зосереджувати нашу увагу на Бозі. Зазвичай наш дух підноситься, коли ми співаємо хвалу, слухаємо пісні прославлення або беремо участь у співі під час богослужіння. Коли ми хворіємо тілесно або перебуваємо у важкому душевному стані, музика може трохи заспоко-

їти наш біль. Нам треба перетворювати своє житло на Божий віттар завдяки використанню музики у наших духовних битвах та фізичних труднощах.

Розгляньте приклад Павла та Сили, записаний у Діях 16:16–34, а потім дайте відповідь на наступні питання.

Питання 34. Чому Павло і Сила були вкинуті до в'язниці?

Питання 35. Павло та Сила раділи у в'язниці. Як їм це вдавалося?

Питання 36. Що сталося через те, що вони опівночі молилися та співали гімни?

Питання 37. Як це можна пов'язати із тими випадками, коли ми буваємо вкинуті до в'язниці (у прямому чи переносному сенсі)? Чим може зарадити спів хвали?

Павло та Сила не були на богослужінні у церкві. Вони були лише вдвох, їхнє становище було безвихідним, але через спів хвали змінилося все. Люди, що мають схильність до музики, як правило, частіше співають вголос чи у серці. Проте навіть і за відсутності музичних здібностей чи талантів співання Богові хвали є важливим, і воно не залежить від якихось особливих умінь. Спів цілком може бути частиною часу тихого спілкування. Приклади співу як засобу спілкування з Богом можна знайти скрізь на сторінках Писання. Тут ми наводили кілька місць, де дається повеління співати Господеві, але ви самі побачите, що ця тема часто повторюється, особливо у Книзі Псалмів.

Окрім повелінь, що стосуються співу, ми маємо також заклики до вихваляння Бога на музичних інструментах. У цій царині багато хто з нас має більші обмеження. Можливо, ми могли долучитися до прославлення на цимбалах чи бубні, як це відбувалося у біблійні часи, але тепер, у наш час, ми маємо перевагу у тому, що можемо насолоджуватися виконанням талановитих музикантів під час богослужінь або навіть удома, слухаючи музику у запису. Ми не будемо заглиблюватися у цю тему, а лише зазначимо, що ті, хто мають музичні таланти, повинні використовувати їх для піднесення хвали Господу як у особистому прославленні, так і у прославленні разом з іншими.

Радість — це сила, і ми покликані до того, щоб ми з радістю підносили свій голос до Бога у формі співу, вигуків та виголошення хвали Йому. Хвилювання і стрес втікають звідти, де звучить музика і спів хвали. В атмосфері поклоніння не залишається місця тривогам. Музика, а особливо спів, повинна мати одне із чільних місць у хвалінні.

В. Тіло

Поклоніння має також і фізичні прояви. Є моменти, коли доцільно поклонитися, схилитися на коліна, плескати у долоні чи просто виявляти свою втіху в Господі. У Біблії мова тіла є важливою складовою поклоніння. Деякі прояви набувають форми повелінь, а інші ми просто спостерігаємо як приклади у Писанні.

1. Підняття чистих рук

Будь-які прояви мови тіла підтверджують те, про що людина думає. Рухи підсилюють наші почуття — така наша анатомія. У школі ми піднімаємо руку, аби привернути увагу вчителя. У розмові ми часто жестикулюємо. Дякуючи другові за подарунок, ми потискаємо йому руку. Так само і в поклонінні, коли до прославлення Господа залучені серце і розум, цілком природним може бути бажання підняти руки, прохаючи Господа про щось, приймаючи щось з Його багатств або благословляючи Його. Це узгоджується з Писанням.

Вправа 13

Прочитайте Псалом 63:4–6. Схоже, що словесна хвала, спрямована на благословення Господа, може супроводжуватися підняттям рук. Чому? Цей процес приносить задоволення і самому учаснику. Порозважайте над цим і запишіть своє пояснення.

Прочитайте Псалом 141:2. Підняття рук порівнюється з вечірньою жертвою. Тут ідеться про стародавній обряд, який здійснювали священики, але думка про вечірню жертву може стати цінним ритуалом у житті сучасного християнина. Такою жертвою може стати проста молитва, у якій ми повертаємо Богові те, що Він вклав у нас для виконання Його волі у прожитий нами день. Люди були створені не для того, щоб приймати лестощі. Якщо ми утримуємо хвалу, то наша думка про себе буде роздуватися. Усе, що ми маємо, ми отримали від Бога, — дари, таланти, час, мудрість. Ми є слугами у Його Царстві, а тому правильною реакцією на будь-який досягнутий успіх, отриманий комплімент, здобуту нагороду має бути щира подяка Богові у молитві в кінці прожитого дня. Цілком природно, коли під час молитви як «вечірньої жертви» людина підніме свої чисті руки, немовби кажучи: «Ось, Господи, усе насправді завдяки Тобі».

Крім того, в 1 Тимофія 2:8 ми маємо вказівку на те, щоб у молитві підіймати чисті руки. Якщо у вашій церкві немає такої традиції, то вам може бути незручно це робити привселюдно. Проте, коли ви молитесь наодинці вдома, спробуйте використовувати і мову тіла, аби виявляти те, що у вас на серці.

2. Стояння у благоговінні

Оркестр щойно закінчив налаштовувати інструменти, світло поволі згасає, а в залі усе стихає. І тут раптом розкриваються бокові двері, і на сцену виходить диригент. Тієї ж миті встають музиканти. Сама статура та рухи учасників оркестру показують гідність, повагу та честь. І так само й у поклонінні, коли приходить Старий днями, народ Божий має піднятися і стояти з благоговінням та повагою.

Вправа 14

Прочитайте Псалом 135:1–3. Проаналізуйте свої дії, до яких ви звикли. Коли ви стоїте у церкві? Чи є якийсь сенс у стоянні у ті моменти, коли у церкві прийнято стояти? Чому так або чому ні? Чи є такі моменти, коли вам здається доречним стояти перед Богом удома?

Питання 38. Прочитайте Матвія 6:5. Чому Ісус дорікав лицемірам за те, що вони вставали для молитви? Чи бувають моменти, коли стояння під час молитви може бути недоречним з такої самої або з іншої причини?

Є моменти, коли доречно стояти, коли стояння посилює у християнинові почуття поклоніння. Вставання миттєво посиляє у мозок сигнал: «Це вияв поваги. Зараз ти в присутності когось значного».

3. Схилення колін з повагою

Вставання є чітким і зрозумілим визнанням гідності, а схилення колін — виявом пошани. Схилення колін — це, як правило, смиренне виявлення поваги та відданості.

Питання 39. Прочитайте Псалом 95:6. Що відбувається, коли віруюча людина схиляє перед Господом коліна?

Питання 40. На що вказують схилені коліна у Филип'ян 2:9–11?

Всі люди, ангели і демони врешті-решт схилять коліна перед Ісусом, віддаючи Йому повну і цілковиту данину поваги. Колись Ісус прийме повну й остаточну владу, і тоді кожне вухо почує, як Його визнаватиме кожен язик. А до того дня наше схилення колін та визнання Ісуса Господом є проханням про Його присутність та силу, що перемагає усяке зло, з яким ми нині стикаємося.

4. Піст у смиренні

Коли йдеться про поклоніння, рідко згадується про піст. Зазвичай піст розглядається як благання до Бога в умовах якоїсь скрути чи трагедії. Таке розуміння посту є виправданим та біблійним. Але піст може бути ще й формою нашого поклоніння Богові. Під час посту, коли ми обмежуємо задоволення природних потреб і прагнемо до тіснішого духовного зв'язку з Богом, завжди має відбуватися глибша налаштованість на те, що Богові до вподоби. Наші пости мають бути найперше часом поклоніння, щоб ми визнавали Божу владу над усім. А вже потім — молитися за наявні потреби відповідно до того, як нас спровадить Бог. Оскільки піст тісно зв'язаний із заступництвом, ми розглянемо його у наступному уроці.

Г. Підсумок

Усі тілесні складові поклоніння, які ми можемо знайти у Писанні, є актуальними і для нашого ходіння з Христом. Йому приємна наша хвала. Він звеличується, коли ми самовіддано, мов діти, приносимо Йому хваління і поклоніння. Рухи, жести і мова тіла посилюють те, як ми виявляємо Спасителю Його цінність для нас. Бажаємо вам, щоб розмірковування над матеріалом цього розділу надихнуло вас на застосування цих біблійних істин у вашому прагненні до уподібнення Христові.

Вправа 15

Проведіть дослідження для ширшого застосування. У Писанні ви знайдете й інші приклади фізичних дій, які використовуються у поклонінні. Запишіть їх разом із відповідними місцями Писання. А потім постановіть собі щотижня знаходити спосіб робити щось нове під час приватного поклоніння, аби фізично виявляти похвалу Богові.

V. Користь, яку приносить хвала та поклоніння

На закінчення ми розглянемо деякі переваги хвали і поклоніння Богові. Коли серце, переповнене хвалою, виливається у поклонінні, можуть відбуватися дива!

Прославляється Бог. Це найперший та найважливіший результат, це найвища мета, яку ми як християни маємо у своєму житті. Ми розглядали чимало віршів із Біблії, де підкреслюється цей момент. Наше хвалення та поклоніння є для нас найбільш безпосереднім способом принести Богові славу.

Змінюється наше бачення. Регулярне прославлення Бога допомагає нам налаштуватися на небесне. Коли ми зосереджуємося на Бозі та свідомо шукаємо Його, коли ми пізнаємо Його та поклоняємося Йому, тоді наші проблеми стають все менш та менш значними. Обставини, з якими ми стикаємося, поступово перестають контролювати нас, коли ми розвиваємо у собі звичку постійного, щоденного поклоніння Всевадному Богові.

Завдяки поклонінню наш погляд переходить від природного до надприродного, від наших обмежених здібностей до Його безмежної сили. Наше бачення впливає на нашу життєву позицію. У поклонінні підтримується і розвивається оптимістичний погляд, спрямований на вічність, а не на дочасне, яке постійно змінює, збурює та викривлює наше бачення через підйоми та падіння, що трапляються у житті.

Розвивається побожний спосіб життя. Немає нічого дивного у тому, що життя, проведене у Божій присутності, у вшануванні та прославленні Господа, у поклонінні Йому та виголошенні Йому хвали, буде побожним. Коли змінюється наш погляд на життя, мають змінюватися і наші вчинки. Ми стаємо такими, як ті, з ким ми проводимо час. У нас буде віддзеркалюватися те, де ми були і що ми пережили, так само як обличчя Мойсея сяяло славою після того, як він провів час з Богом.

Зміцнюється наша віра. Розмірковування про те, Ким насправді є Бог, відганяє страхи та підбадьорює наші серця. Наша віра зростає, коли ми глибше пізнаємо Бога та втішаємося тим, Ким Він є. Саме тому нам потрібно шукати в Писанні те, що Він говорить нам про Себе, про Свій характер, Свої дії, Свої почуття, Свої наміри. Але, крім того, ми маємо проводити час у хвалінні Бога за те, що ми дізнаємося про Нього, аби це знання було у нашому житті дієвим, а не залишалося інформацією з книги. Сутність християнського життя — це стосунки з невидимим Богом, якому ми вклоняємося через віру.

Оновлюється дух. Час, проведений у присутності нашого Отця, нашого Бога, завжди приносить оновлення. Куди Ісус так часто йшов? Він ішов проводити час зі Своїм Отцем, аби відпочити духом та єднатися з Ним. Цей час усамітнення напував Його силою. Чому Христос усамітнювався з Отцем? Через почуття обов'язку чи тому, що Йому це було в радість? Давид казав: «*Насичується, ніби лоєм і товщем, душа моя, а уста мої хвалять губами співними*» (Псалом 63:6).

Відбувається духовна війна. Прославлення та хваління — це потужна зброя для війни. Сатана ненавидить, коли ми хвалимо Бога, — просто тому, що він хоче поклоніння собі. У Псалмі 8:3 сказано: «З уст дітей й немовлят учинив Ти хвалу ради Своїх ворогів, щоб знищити противника й месника». Коли ми хвалимо Бога, знищується наш противник. Один із прикладів сили хваління записано у 2 Хронік 20.

Прочитайте 2 Хронік 20:1–30. Загроза наступу ворожої орди — це те тло, на якому розгортається класичний приклад активного поклоніння царя Йосафата перед початком битви.

Питання 41. Запишіть загальний підсумок молитви царя Йосафата.

Питання 42. Якою була Божа відповідь на цю молитву?

Питання 43. Як народ пішов «у бій»?

Питання 44. До чого це призвело?

Прочитайте Псалом 57. Давид втікав від переслідування Саула та боявся за своє життя. Він не зробив нічого поганого. Але зауважте, що сказано у восьмому вірші: «Мое серце зміцнилося, Боже, зміцнилося серце моє, я буду співати та славити Тебе!» І цей псалом він закінчує хвалінням Бога, навіть і не бачачи ще відповіді на свої молитви. Давид розумів, що Бог має силу змінювати земні обставини.

Вправа 16

Застосуйте цей підхід у своєму житті. Чи бачите ви можливості для особистого застосування цього принципу хвали? Для його застосування у вашій церкві? У вашому місті? У вашій країні? Чи траплялося у вашому житті так, що поклоніння зберігало вас від ворогів або великих нещасть? Відповідь має бути розгорнутою. Застосуйте цей принцип у ваших поточних обставинах.

Завершення

Прагнучи проводити більше часу у поклонінні, пошуку Бога, глибшому пізнанні того, Ким Він є, ви побачите та відчуєте усе це добро і, напевно, віднайдете й інші переваги. Починайте застосовувати у своєму житті те, що ви довідалися під час тихого спілкування з Господом.

«А Цареві віків, нетлінному, невидимому, єдиному Богові честь і слава на вічні віки. Амінь» (1 Тимофія 1:17).

Відповіді на питання

Питання 1

«Люби Господа Бога свого всім серцем своїм, і всією душею своєю, і всією своєю думкою», — як сказав Ісус у Матвія 22:37, цитуючи Повторення Закону 6:5.

Питання 2

Ваша відповідь.

Завдяки виявленню христоподібного характеру та застосуванню біблійних принципів у щоденних справах та при прийнятті рішень.

Питання 3

Служачи Йому, готуючи Йому їжу.

Питання 4

Сидячи в Його ногах та слухаючи Його. Можна сказати, що вона вбирала у себе Його присутність, яка приносила їй радість.

Питання 5

Господь докорив Марті, але не за вчинене добро, а за той дух, з яким це добро робилося. Вона була стурбована та зажурена. Ісус похвалив Марію, тому що у неї був правильний пріоритет — проводити час з Ісусом.

Питання 6

1 Хронік 16:10. Я втішусь, коли шукатиму Господа.

1 Хронік 16:11. Мені потрібно завжди шукати Його лиця.

2 Хронік 7:14. Бог вислухає, простить і благословить, коли я шукатиму Його у покорі та покаянні.

Псалом 24:3–6. Якщо я шукатиму Господа, то буду чистим і щирим у моїх відносинах з Ним та з іншими.

Псалом 27:8. Бог хоче, щоб я шукав Його, і я шукаю Його.

Псалом 105:3–4. Я тішусь єднанням з Богом, і шукати Господа я маю постійно.

Осії 5:15. Я маю позбутись всякої вини, щоб мені знову знайти Боже лице. Труднощі, які я переживаю, допомагають мені бути щирішим у пошуку Господа.

Євреїв 11:6. Бог винагородить мене, якщо я шукатиму Його, тобто я завжди зможу Його знайти!

Питання 7

Ваша відповідь. Напевно, головним тут є образ покорі або смирення, образ вшанування Бога, що виявляється у схиленні перед Ним у глибині серця, хоча у Біблії це було цілком фізичне схилення.

Питання 8

Особиста прихильність до Бога, Який не десь далеко, а Який є поряд і Якого ми любимо.

Питання 9

Це захоплення не лише Господніми словами та ділами, але й Ним Самим, Його характером.

Питання 10

В уривку сказано, що вони поклонялися з усієї сили, з піснями та навіть з танцями. Тут змальовано образ радості та захоплення перед Богом.

Питання 11

Ваша відповідь.

Питання 12

- а) **Псалом 50:23.** Жертва подяки є вшануванням Бога (зауважте також вірш 22!).
- б) **Римлян 1:20–22.** Бог завжди від самого творіння був видимим, і тому кожен, хто не шанує Його, не має виправдань.
- в) **Ісаї 40:26.** Його присутність є очевидною в чудесах Його творіння.
- г) **Повторення Закону 6:12.** Не слід забувати Господа і того, що Він зробив.
- д) **Луки 6:35.** Бог добрий до всіх, навіть до злих.

Питання 13

Усьому, що дихає, дано повеління хвалити Господа! Тобто включені всі, навіть невіруючі, не кажучи вже про тих, хто носить Його ім'я.

Питання 14

- а) Кожного часу. Завсіді.
- б) Давид благословляв Господа, вихваляв Його, хвалився Господом, величав Господа і закликав інших звеличувати ім'я Господнє разом з ним.
- в) Ваша відповідь. Поклоніння Богові має бути постійним, і мені слід приводити до нього й інших людей.

Питання 15

Нам сказано поклонитися, припасти, впасти на коліна перед Господом.

Питання 16

- 1) Він наш Бог — ми починаємо з того, що зосереджуємо свою увагу на могутньому Творцеві.
- 2) Ми люди Його пасовиська — ми, віруючі, Його діти, живимося благами, які Він нам подає.
- 3) Ми отара руки Його — Сам Бог дбає про нас, що нам ще потрібно? Хіба може нам чогось бракувати?

Питання 17

Якщо це буде перед нашими очима і якщо ми дотримуватимемося такого порядку, то наші серця не затвердіють перед Богом, а тому ми і не втратимо обіцяного Ним відпочинку (вірш 11).

Питання 18

Тут наводиться аналогія дитини, яка спочиває на грудях у матері. Їй безпечно і приємно у її присутності.

Питання 19

У Бога немає жодних недоліків чи помилок — у Нього лише любов, краса та досконалість. А тому бути у Його присутності — це бути причасниками Його характеру та слави, які неодмінно виявлятимуться в нас радістю. (Згадайте про те, яким славним блиском сяяло Мойсееве обличчя через те, що він був у Божій присутності).

Питання 20

Вони зосереджували увагу на Бозі, Його силі і визнавали Його всевладність.

Питання 21

Вони просили, щоб Бог дав їм хоробрість звіщати Його слово.

Питання 22

1. Суперечка.
2. Заздрість.
3. Гнів.
4. Свари.
5. Обмовляння.
6. Обмани.
7. Пиха.
8. Безладдя.

Питання 23

Гріх — це духовний бар'єр між нами і Богом, а поклоніння є духовною справою. Якщо ми засмучуємо Святого Духа, то розривається наша система зв'язку. Ми не можемо стверджувати, що шануємо і любимо Бога, якщо ми неслухняні.

Питання 24

- а) Ми маємо віддати свої тіла на жертву живу та святу.
- б) Наше тіло — це храм Божий, відділений та святий для Нього.
- в) Мати такі ж самі цінності, як у людей, що нас оточують, у наших знайомих та колег.
- г) У поклонінні ми зосереджуємо свою увагу на Ісусі, і це звільняє нас від фізичних та меркантильних пріоритетів та змінює нас на Його образ.

Питання 25

Людина, яка упокорюється перед Богом та наближається до Нього, починає процес поклоніння, а Господь відповідає їй.

Питання 26

Людина має очистити свої руки від злих вчинків (тобто покаятися та попросити прощення) та освятити своє серце (відвернутися від неправильних чи світських поглядів на життя). Упокоритися перед Богом.

Питання 27

Бог прагне бачити зламане та упокорене серце, бо така жертва Йому люба.

Питання 28

Сім раз денно.

Питання 29

У тому, що шанували Бога лише своїми губами, а серце їхнє не було залучене до поклоніння. Вони просто дотримувалися традиції.

Питання 30

Вірш 4 — хвалити, виявляти.

Вірш 5 — розповідати.

Вірш 6 — казати, розповідати.

Вірш 7 — сповіщати, співати.

Вірш 10 — славити, благословляти.

Вірш 11 — звіщати, говорити.

Вірш 18 — взивати, кликати.

Вірш 21 — звіщати, благословляти.

Питання 31

У цьому вірші показано, що спонуканням до хвали є Божа милість. Хвала є словесною, бо тут сказано «мої уста Тебе прославляють».

Питання 32

У цьому випадку показано радісне усвідомлення Божої царської влади над усіма народами.

Питання 33

Повеління вигукувати Богові з радістю пов'язане зі святкуванням того, що Бог визволив нас від рабства і дав нам свободу.

Питання 34

Вони були ув'язнені за добру справу зцілення, через яке дехто позбувся прибутку.

Питання 35

Вони були ув'язнені за добру справу, за благословення, яке вони принесли. У в'язниці вони раділи, як їм велів Христос (Матвія 5:12), і, попри усі обставини, покладалися на Бога.

Питання 36

Двері в'язниці відчинилися, з усіх ув'язнених навіть поспадали кайдани, але ніхто не хотів тікати. Завдяки цій події ціла сім'я прийшла до спасіння.

Питання 37

Ваша відповідь, але добре її обдумайте. Нерідко віруючі люди, самі того не усвідомлюючи, потрапляють у пута сатани у той чи інший спосіб. Хваління визволяє їх із сатанинського рабства. Завдяки хвалінню вони звільняються, аби робити великі діла для Господа.

Питання 38

Метою вставання був вияв поваги до Бога, але воно перетворилося на ідолопоклонство, бо його ціллю стало здобуття поваги та вшанування для себе. Вставати почали не для того, щоб виявити пошану, а щоб собі здобути пошану інших. Ми завжди маємо стерегтися того, щоб наші вчинки були «про людське око».

Питання 39

Цим вона виказує пошану тому, хто вище за неї. Віруюча людина усвідомлює своє положення перед Господом і Спасителем.

Питання 40

Це чіткий акт визнання верховенства Христа, а тому це акт поклоніння.

Питання 41

Ваша відповідь. Найперше він визнає те, наскільки величним є Бог, потім згадує усе, що Бог для них зробив, а далі викладає потребу.

Питання 42

Запевнення у тому, що Він є з ними, і в тому, що їм, хоч вони і стикнулися з ворогом, не доведеться боротися.

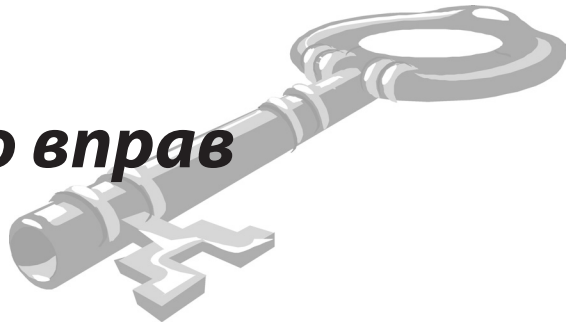
Питання 43

Вони пішли зі співом та хвалінням.

Питання 44

Господь урятував їх, влаштувавши так, що їхні вороги повбивали один одного; а народ три дні збирав здобич!

Відповіді до вправ

Вправа 1

Ваша відповідь. Головне у цій вправі — це чесне визнання у серці свого дійсного ставлення до цих справ. Чим вони є для вас — обов'язком чи радістю? Коли ви зможете відповісти на це питання, ви зможете побачити їх так, як їх бачить Бог.

Вправа 2

Ваша відповідь. Будьте готові показати керівникові курсу виконане завдання, а також поділитися кількома думками з іншими учасниками групи, які вивчають цей курс.

Вправа 3

Ваша відповідь. Чи замислюєтеся ви над тим, що Святий Дух є у вас і що ви є Божим храмом? Чим є ваше поклоніння — духовною справою чи здійсненням ритуалу?

Вправа 4

Ваша відповідь. Звеличувати — це одне із багатьох слів з подібним значенням. Ваші розмірковування повинні стосуватися вашого особистого поклоніння, проте викладені у цих віршах принципи мають важливе застосування для поклоніння у церкві і цілому світі, бо там ми не зможемо звеличувати Бога, якщо не почнемо цього робити вдома у своєму приватному житті.

Вправа 5

Ваша відповідь. Настроєність на постійну щирю хвалу і зосередженість на тому, Ким є Бог, допоможе вам помічати у своєму житті Божі благодіяння. Результатом цього буде внутрішня радість, яка буде вилитися у всі сфери життя та на навколишніх. Будьте готові благословляти Господа перед іншими людьми, коли ви будете перераховувати вчинені Ним добродійства.

Вправа 6

Ваша відповідь. Керівники, провідники, люди при владі повинні віддавати Господеві належне за добрі результати своєї роботи чи служби, а не звеличувати себе. Слава та сила тієї чи іншої події повинна сприйматися як величне Господнє діло, а результати — як чудеса Божої сили, які Він явив, подолавши супротив та перешкоди. Коли ми бачимо Господню перемогу в неможливих ситуаціях, ми повинні наповнюватися смиренною вдячністю і поклонятися Йому. Ця краса повинна спонукати нас ділитися пишнотою Його святості з багатьма людьми. Таке дивовижне об'явлення препишної святині має привести нас до більш ревного служіння Йому.

Якщо результат викликає у нас подив, то це повинно стимулювати до споглядання краси Божої святості і дивовижності Його шляхів. Крім того, нас повинно зворушувати те, що святість людського життя є запорукою божественного порятунку та помочі.

Вправа 7

Ваша відповідь.

Вправа 8

Ваша відповідь. Будьте чесні у своїй оцінці.

Вправа 9

Ваша відповідь. Підказка: якщо вам не вистачає часу, починайте переглядати Книгу Псалмів, починаючи приблизно з Псалма 100, і дивіться на перші кілька віршів кожного псалма. Так ви швидко знайдете необхідну кількість віршів!

Вправа 10

Ваша відповідь. Якщо у вас є Симфонія, то ви можете переглянути ті місця Писання, де йдеться про серце. Якщо вам важко оперувати такими поняттями, як стан чи настроєність, то подумайте, чим мають бути наповнені наші серця. Наше серце нерозривно пов'язане з нашим станом та життєвою позицією.

Вправа 11

Ваша відповідь.

Вправа 12

30:5 — співати Господу та славити Його.

33:1–3 — співати з радістю, хвалити Господа, співати нову пісню.

95:1 — співати, радісно покликувати.

98:1, 4, 5 — співати нову пісню, викликати радісно, співати та грати Господу.

147:7 — дати Господу вдячну пісню.

Ваша відповідь. Раз за разом повторюється та сама тема радості та хваління, і створюється враження, що сумних пісень тут немає! Очікується, що від такого співу ми самі наповнимося радістю. Нова пісня — це заклик до всіх нас не просто за звичкою співати старі пісні, але дозволити Богу спрямувати нас до творчого виявлення радості у Бозі та вдячності за те, що Він робить.

Вправа 13

Ваша відповідь. Поєднання фізичного та словесного прославлення настільки поглинає мене, що у мене зникають усі інші емоції, сторонні думки та почуття, і відбувається чисте поклоніння в душі та правді. Моя істота немовби вливається у Його присутність, огортається Ним. Це справжнє «пробування у Нім». Бог наповнює нас, як Він наповнив храм Соломона в день посвячення. Це найвищий сенс слів «храм Духа Святого». Це «Бог в нас».

Вправа 14

Ваша відповідь.

Вправа 15

Ваша відповідь.

Вправа 16

Ваша відповідь. Якщо ви ніколи не замислювалися про те, щоб поклонятися Богові і вихвалити Його, коли ви відчуваєте, що на вас здійснюється напад, або коли вам важко, ви можете зараз постановити собі, що надалі будете так чинити і, як Давид, будете непохитними в тому, щоб цілим серцем прославляти Бога.

Божі імена та риси

Розглядати і досліджувати Божі імена дуже корисно, оскільки вони охоплюють багато Його рис. Якщо ви прагнете до глибшого пізнання Бога, то вам слід розважати і про Його імена, і про Його риси. Іноді може здатися, що між ними є суперечності, однак Божий характер має безліч граней, кожна з яких є частиною незрівнянного скарбу.

Огляд Божих імен у Писанні

Матеріал цього розділу взято з книги Гемптона Кітлі «Імена Бога»⁷.

1. **Елогім:** множина від слова «Ел», що означає «сильний». Це слово вживається і щодо лжебогів, але коли воно вжито на означення істинного Бога, тоді форма множини вказує на Його велич та настанову на думку про Його троїчність. Це ім'я, з-поміж іншого, вживається на позначення Божої верховної влади, Його творчої праці, Його могутніх діл для Ізраїля та для виявлення Свого владарювання (Ісаї 54:5; Єремії 32:27; Буття 1:1; Ісаї 45:18; Повторення Закону 5:23; 8:15; Псалом 68:7).

Імена, до складу яких входить слово «Ел»:

- **Ел Шаддай:** «Бог всемогутній». Походження не цілком ясне. Деякі вважають, що це ім'я підкреслює Божу любов, Його турботу та потіху; інші вбачають у ньому вказівку на Всемогутнього, Який стоїть на горі, аби виправляти та карати (Буття 17:1; 28:3; 35:11; Вихід 6:3; Псалом 91:1, 2).
 - **Ел Еліон:** «Всевишній Бог». Цим іменем підкреслюється Божа сила, влада та верховенство (Буття 14:19; Псалом 9:3; Даниїла 7:18, 22, 25).
 - **Ел Олам:** «Вічний Бог». Це ім'я вживається для підкреслення Божої незмінності; воно пов'язано з Його невичерпністю (Буття 21:33; в англ/рос 16:13).
2. **Яхве (Єгова, євр. יהוה [ЙХВХ]):** походить від дієслова «існувати, бути». Походження та особливості вживання цього імені підкреслюють Божу незалежність та Його самодостатнє буття як Бога об'явлення та відкуплення (Буття 4:3; Вихід 6:3 [пор. 3:14]; 3:12).

⁷ Keathley J. H. III, The Names of God. [Електронний ресурс]: [сайт]. — Режим доступу: http://www.bible.org/page.php?page_id=220 (дата звернення 28.01.2009).

Імена, до складу яких входить слово «*Яхве*» або «*Єгова*»: строго кажучи, усі імена, до складу яких входить слово «*Яхве*» або «*Єгова*», є титулами чи величаннями, в яких розкриваються нові сторони Божого характеру.

- ***Яхве Іре***: «Господь нагледить». У цьому імені підкреслюється те, що Бог подає необхідне Своему народові (Буття 22:14).
 - ***Єгова-Ніссі (Яхве Ніссі)***: «Господь — мій прапор». Цим іменем наголошується, що Бог є тим, довкола кого ми збираємося, і нашим засобом перемоги; Він є Той, Хто воює за Свій люд (Вихід 17:15).
 - ***Єгова-Шалом (Яхве Шалом)***: «Господь — мир». Це ім'я вказує на те, що Господь є джерелом нашого миру та спокою (Суддів 6:24).
 - ***Яхве Саваот (Господь Саваот)***: «Господь військ». Це військовий образ, в якому Господь представлений як головнокомандувач небесних військ (1 Самуїлова 1:3; 17:45).
 - ***Яхве Макадеш***: «Господь, Який освячує». Цим іменем Господь зображається як засіб освячення віруючої людини або як Той, Хто відокремлює її Собі для власних цілей (Вихід 31:13).
 - ***Яхве Рої***: «Господь — то мій Пастир». Цим іменем Господь зображається як Пастир, Який дбає за Свій народ, як пастух дбає про вівці своєї отари (Псалом 23:1).
 - ***Яхве Цедкену***: «Господь праведність наша». Цим іменем Господь представляється як засіб нашої праведності (Єремії 23:6).
 - ***Яхве Шама***: «Тут Господь». Цим іменем показано особисту присутність Господа у тисячолітньому царстві (Єзекіїля 48:35).
 - ***Яхве Елогім Ізраель***: «Господь Бог Ізраїлів». Цим іменем Яхве показаний як Бог Ізраїля на відміну від лжебогів інших народів (Суддів 5:3; Ісаї 17:6).
3. ***Адонай***: так само, як ім'я «Елогім», це теж форма множини, яка вживається для передачі величі. Це слово в однині означає «господар, власник». При вживанні цього імені наголос робиться на тому, що Господь є паном та володарем людини, і що лише від Нього людина має усе необхідне (Буття 18:2; 40:1; 1 Самуїлова 1:15; Вихід 21:1–6; Ісуса Навина 5:14).
 4. ***Теос***: «Бог» у перекладі з грецької. У Новому Заповіті саме це слово вживається найчастіше на означення Бога. Особливості його вживання розкривають такі істини: 1) *Він — єдиний істинний Бог* (Матвія 23:9; Римлян 3:30); 2) *Він — неповторний* (1 Тимофія 1:17; Івана 17:3; Об'явлення 15:4; 16:7); 3) *Він перевищує все* (Дії 17:24; Євреїв 3:4; Об'явлення 10:6); 4) *Він — Спаситель* (Івана 3:16; 1 Тимофія 1:1; 2:3; 4:10). Це слово вжито щодо Христа як Бога в Івана 1:1, 18; 20:28; 1 Івана 5:20; Тита 2:13; Римлян 9:5; Євреїв 1:8; 2 Петра 1:1.
 5. ***Кіріос***: «Пан» або «Господар» у перекладі з грецької. Цим словом підкреслюється влада або першість. Воно може вживатися як увічливе звертання «пан» (Івана 4:11), на означення власника речі, худоби (Луки 19:33) чи раба (Колосян 3:22), ба навіть ідолів (1 Коринтян 8:5) чи чоловіків у подружжі (1 Петра 3:6), проте найчастіше воно вживається так само, як ім'я Яхве у Старому Заповіті. Воно також неодноразово вжито щодо Ісуса Христа у таких значеннях: 1) *Вчитель або пан* (Матвія 8:6); 2) *Бог або божество* (Івана 20:28; Дії 2:36; Римлян 10:9; Филип'ян 2:11).
 6. ***Деспотес***: грецьке слово, яке перекладається як «господар». Це слово несе в собі ідеї власності, а словом «кіріос» підкреслюється ідея верховної влади (Луки 2:29; Дії 4:24; Об'явлення 6:10; 2 Петра 2:1; Юди 4).
 7. ***Отець***: особливістю Божого об'явлення у Новому Заповіті є те, що через нашу віру у Христа Бог стає Отцем кожному з нас. У Старому Заповіті Бога названо Отцем лише

15 разів, а у Новому — 245 разів. Коли це слово вживається як Боже ім'я, тоді ним підкреслюється Божа любов, опіка, турбота про потреби, виховання, а також вказується на те, як ми маємо звертатися до Бога у молитві (Матвія 7:11; Якова 1:17; Євреїв 12:5–11; Івана 15:16; 16:23; Ефесян 2:18; 3:15; 1 Солунян 3:11).

Божі риси

У цьому розділі буде розглянуто кілька Божих рис. Метою є те, щоб ви мали собі взірць для того, щоб почати та поглиблювати своє пізнання Бога. Після кожної риси подано коротке визначення, потім кілька віршів Писання, у яких розглянута ця Божа риса. Крім того, де-не-де подаються цитати з книги Е. У. Тозера «Пізнання Святого», оскільки вони можуть спонукати до глибшого дослідження. Коли ви будете розмірковувати над тим, хто такий Бог, ви побачите, що велика цінність є у тому, щоб записувати свої думки, питання та вірші Писання, пов'язані з кожною рисою.

«Божі риси — це не якісь окремі сторони Його характеру, а грані Його цілісного нероздільного ества. Вони не є чимось таким, що існує саме собою; радше, ці риси — це думки, якими ми осмислюємо різні аспекти досконалого цілого, це назви того, що, як ми знаємо, є правдою про Божество»⁸.

Незбагнений — за межами розуміння.

Єзекіїля 1:26–28; Об'явлення 1:14–16; Ісаї 55:8–9.

Згадка цієї Божої риси у цьому переліку може здатися дивною, але це таке смиренне розуміння є тією вихідною точкою, з якої ми можемо почати пізнавати Бога; Він є за межами того, що ми, люди, можемо зрозуміти, і тому є ще більш славним.

Коли Дух знайомить нас із тим, що перебуває поза сферою наших знань, Він говорить нам, що це схоже на щось таке, що ми вже знаємо, проте нові духовні істини Він описує дуже ретельно та обережно, аби уберегти нас від рабського буквалізму. Наприклад, коли пророк Єзекіїль бачив відкрите небо і мав видіння Бога, то виявилось, що він дивиться на те, для описання чого у нього не було слів. Те, що він бачив, було зовсім не таке, як він бачив раніше, тому він був змушений вдатися до мови порівнянь: «А подоба тих істот була на вид вугілля з огню».

Що ближче він підходить до вогняного престолу, то менш впевненими стають його слова: «А згори небозводу, що над їхньою головою, була подоба трону на вигляд каменя сапфіру; а на подоби трону була подоба на вигляд людини, на ньому згори. І бачив я ніби блискучу мідь, на вид огню в середині його навколо... Це був вигляд подоби Господньої слави!»⁹.

Величний — вказівка на велич і честь.

Псалом 8:2; Псалом 96:6; Ісаї 24:14; Євреїв 1:3, 8.

Безмежний — невимірний; без початку та кінця.

Римлян 11:33.

Всемогутній — безмежна Божа сила для виконання Своєї волі.

Єремії 32:17–18, 27; Псалом 21:13.

⁸ Tozer A.W. Knowledge of the Holy: the Attributes of God, Their Meaning in the Christian Life. — Harper Collins Publishers, 1961. — P. 121.

⁹ Там само. — С. 11.

Незмінний — завжди однаковий у Своїй досконалості, Своїх цілях та рішеннях.

Псалом 102:26–28; Євреїв 13:8.

Якщо з моральною істотою відбуваються зміни, то вони неодмінно йтимуть в одному з трьох напрямків. Вона повинна мінятися від кращого до гіршого, від гіршого до кращого або, якщо моральні якості залишаються без змін, істота повинна мінятися сама у собі, наприклад, переходячи від дитинства до зрілості або від одного стану буття до іншого. Цілком ясно, що Бог не може рухатися в жодному з цих напрямків. Його досконалість назавжди виключає будь-яку можливість для такого руху.

Бог не може змінитися на краще. Оскільки Він досконало святий, Він ніколи не був менше святим, ніж зараз, і ніколи не зможе бути святішим, ніж є зараз чи був завжди. Так само не може Він змінитися і на гірше. Будь-яке погіршення у невимовно святій Божій природі є неможливим. Насправді я думаю, що таке неможливо собі навіть уявити, оскільки щойно ми допустимо таку можливість, Той, про якого ми міркуємо таким чином, вже буде не Богом, а кимось іншим та меншим за Бога¹⁰.

Добрий — доброзичливий та великодушний до всього творіння.

Псалом 119:68; 136:1; Єремії 33:11.

Божя доброта — це та риса, яка виявляє Його доброзичливим, сердечним, великодушним та повним благовоління до людей. Він є лагідний серцем та співчутливий, до всіх моральних істот. Він незмінно відкритий, щирий та приязний. За своєю природою Він схильний обдаровувати благословеннями, а щастя Його люду приносить Йому святе задоволення¹¹.

Справедливий — не має упередженості; чесний.

Приповісті 29:26; Псалом 75:3, 8.

Святий — досконало чистий, непорочний та довершений у Своєму моральному характері.

Вихід 15:11; Ісаї 6:3; Об'явлення 4:8

Усвідомлюючий — знає усе відоме та коли-небудь буде відоме.

Псалом 139:1–6; Ісаї 40:13–14; Римлян 11:34.

Боже всевідання означає те, що Бог має досконале знання, а тому не потребує нічого дізнаватися. Ба більше, це означає, що Бог ніколи нічого не дізнавався і не може чогось навчитися.

Писання відкриває, що Бог ніколи ні в кого не вчився. «Хто Господнього Духа збавив, і де та людина, що ради свої подавала Йому? З ким радився Він, і той напоумив Його, та навчав путі права, і пізнання навчив був Його, і Його напоумив дороги розумної?» «Бо хто розум Господній пізнав? Або хто був дорадник Йому?» Ці риторичні питання, які ставлять пророк Ісаї та апостол Павло, доводять, що Бог ніколи не вчився.¹²

Милосердний — той, хто до кривдника ставиться краще, ніж той заслуговує через свою кривду; той, хто виявляє співчуття.

2 Хронік 20:21; Псалом 118:1–4; Луки 6:36.

¹⁰ Там само. — С. 76.

¹¹ Там само. — С. 128.

¹² Там само. — С. 85.

Вічний — без початку чи кінця.

Повторення Закону 33:27; Ісаї 9:6; 1 Тимофія 1:17.

Всюдисущий — присутній всюди; близький до всього; поряд з усіма.

Псалом 139:7–8; Єремії 23:24.

У Своїй безмежності та нескінченності Він оточує та вміщає скінченне творіння. Поза Богом ніде чомусь існувати. Бог — це наше середовище, як море для риб і повітря для птахів. «Бог над усім, — писав у XI столітті Гільдеберт з Лавардена, — під усім, поза усім; Він всередині, але не закритий; назовні, але не відлучений; зверху, але не піднятий; знизу, але не втиснутий. Він цілковито зверху над усім і все очолює; Він цілковито знизу під усім і все підтримує; Він повністю у всьому і все наповняє»¹³.

Вірний — дотримує Свого слова; виконує Свої обіцянки.

Псалом 89:2–9, 34; Ісаї 25:1; Плач Єремії 3:23.

Мудрий — виявляє глибоке розуміння, проникливість і здоровий суд.

Даніїла 2:20–23; Приповіді 3:19–20.

Всевладний — той, хто має найвищу владу.

1 Хронік 29:11–13; 1 Тимофія 6:15.

Божа всевладність — це та риса, завдяки якій Він править усім Своїм творінням. Щоб бути верховним владикою, Бог повинен бути усевідаючим, всемогутнім і абсолютно вільним. На це є кілька причин.

Якби існувало якесь знання, навіть наймізерніше, яке було б невідомим Богові, то Його правління не розповсюджувалося б на сферу цього знання. Щоб бути Господом над усім творінням, Він повинен мати усе знання. А якби Богові бракувало хоч найменшої децимі влади, цей брак поклав би край Його царюванню і скасував би Його Царство, бо якби навіть один атом влади належав би комусь іншому, то Бог був би обмеженим правителем, а отже, не був би всевладним.

Крім цього, Його всевладність вимагає, щоб Він був абсолютно вільним, тобто Він просто повинен мати свободу робити все, що забажає, будь-де і будь-коли, щоб безперешкодно досягати Своєї вічної мети в кожній дрібниці. Якби у Нього у чомусь цієї свободи не було, то Він не був би всевладним¹⁴.

Цей додаток можна використовувати за основу подальших досліджень для глибшого пізнання нашого великого Бога.

¹³ Там само. — С. 116.

¹⁴ Там само. — С. 170.